DODATEK DO.....N^RU 89.
KORRESPONDENTA — WARSZAWSKIEGO
W Sobotę o godzinie 10. zrana.
ROKU 1792.

Z Warszawy dnia 20. Listopada. Wyszły dwie Deklaracye Assessoryi Koronney: iedna względem Sądow Miast, Miasteczek, i Sądow pośrzedniczey instancyi, także względem spraw żydowskich, i o regestrze Remissyinym spraw od Seymu do sądow Assessoryi odesłanych. Druga względem spraw Miast Pruskich. Obie tu kładuiemy.

Deklaracya Assessoryi Koronney dla Miast i Miasteczek Rzeczypospolitey w Koronie, i dla żydow w Miastach tychże i Miasteczkach będących pod dniem 20. Mca Listopada R. 1792.

Sąd J. K. Mci Assessorski Koronny, lubo przeszłą Deklaracyą sądu swego pod dniem 7. Mca Listopada, na fundamencie Rezolucyi Nayiaśnieyszey Konfederacyi Generalney, w Grodnie dnia 29. zeszłego Mca Października Roku bieżącego nastąpioney, do miast i miasteczek Królewskich, w Koronie będących wydaną, odbywanie urzędow, i sądzenie spraw podług dawnieyszych Ustaw ordynacyi i Dekretów, iest tymże miastom i miasteczkom polecone i nakazane, iednak gdy prawem R. 1768. pod tytułem: *Warunek Miast i Miasteczek* nastąpionego, pośrednicza Instancya Starościńska, a Miastom, Mieszczanom Ekonomii Królewskiey przed Administratorami teyże Ekonomii w sprawach od sądow Mieyskich, przez odwołanie się przychodzących iest oznaczona, dla czego gdy rzeczy do dawnieyszych Praw i ustaw są zwrócone, więc stosuiąc się do nadmienionego Prawa roku 1768. pod tytułem: *Warunek Miast i Miasteczek Królewskich* zapadłego, przerzeczonym Miastom i Miasteczkom Królewskim, w Koronie i w Ekonomiach Królewskich będącym, czyni wiadomo: Iż sprawy z Miast i Miasteczek Królewskich, które maią do sądzenia się pośrzedniczą Instancyą Starościńską wyznaczoną, w tychże sądach pośrzedniczych starościńskich, a zaś z Miast i Miasteczek stołowych J. K. Mci przed Administratorami podług opisu wyżey wyrażonego Prawa 1768. R. sądzone bydź maią deklaruie; i aby UUr: Starostowie do sądzenia takowych spraw z Miast i Miasteczek przez odwołanie się do nich przychodzących, osoby zdatne, prawa znaiomność maiące, i od rządow Gospodarskich Dworskich oddzielne, osobnym do tego instrumentem umocowane, i przysięgą przed Xięgami urzędowemi Publicznemi, na sprawiedliwe sądzenie obowiązane, wyznaczyli, onym zaleca. Którzy to sędziowie pośrzedniczey Instancyi Staroś: tym sposobem ustanowieni, protokuły do tego zrobione porządnie utrzymywać, w nie Dekreta i Processa wpisywać, Sądy swe w Ratuszu mieyskim, lub w innym mieyscu tamże wygodnym, odbywać, Dekreta z tychże Protokułow w Mieście zawsze

przy Piſarzu Radzieckim zoſtawać mianych, wydawać maią, mieć chce. A w przypadku przewinienia ſtron, lub którey ſtrony, iż grzywien na ſwoię ſtronę naznaczać nie powinni, ſtosuiąc ſię w tey mierze do dawnieyszych Dekretów, i ordynacyi, pod nieważnością tychże Dekretow oſtrzega. A co ſię dotycze ſądzenia ſpraw żydow prywatnych, między samemi żydami o pretensye różne, z odwołania ſię od ſądu żydowſkiego mieyscowego wynikaiących, iż te Juryzdykcya mieyscowa Starościńſka rozsądzać może. Zaś ſprawy między żydami ſtarszemi Kahalnemi, o złe sprawowanie rządu, krzywd przemocą Synagogi żydom czynienie, że takowe ſprawy do ſądu Woiewodzkiego (wyiąwszy żydow Wołyńſkiego Woiewództwa, którzy podług Konſt: 1678. pod tytułem: *Pogłowne Zydowſkie*, w ſprawach wszelkich przed Staroſtami ſądzić się i odpowiadać powinni, ani od nikogo do innego sądu *evocatoriè* pociągani bydź maią) a ſprawy possessyi i gruntu w Mieście tyczące ſię, prawu Mieyſkiemu podległe, że do ſądu Mieyſkiego należą, uznaie. Nakoniec, że Regeſtr Remissowy ſpraw od Seymu do ſądow J. K. Mci Aſſes: Kor: na rozsądzenie odeſłanych, za obwieſzczeniem iednak wczesnym ſtron będzie także w kadencyi teraźnieyszey ſądow Assessorſkich Koronnych, w ſposobie prawem opisanym brany, publiczności oświadcza Mocą ninieyszey Deklaracyi.

Deklaracya Aſſeſſoryi Koronney dla Miaſt Pruſkich pod dniem 20. Mca Liſtopada Roku 1792.

Na wnieſienie z ſtrony i Imieniem miaſt Pruſkich przez Ur. Cypryana Sowińſkiego, aby przypozwy do ſpraw z tychże miaſt do ſądu J. K. Mci w kadencyi onymże podług ordynacyi 1764. Roku przepisaney, w mieſiącu Grudniu przyp-daiącey, przychodzacych, w języku Łacińſkim według dawnego zwyczaiu wydawane być mogły, do ſądu J. K. Mci uczynione, Zaszła tychże sądow J. K. Mci Aſſeſſor: Kor: Rezolucya, którą ponieważ iuż przez Deklaracyą pod dniem 7. Mca teraz bieżącego, w ſądzie J. K. Mci. o odbywaniu ſię ſądow Aſſeſſor: i ſądzeniu ſpraw zapadłą oſtrzeżenie, dla miaſt Pruſkich i ſpraw gościnnych, aby Pozwy, Proceſſa i Dekreta po Łacinie były wydawane i pisane, naſtąpiło, więc Deklaracya do Miaſt i Miaſteczek Rzpltey w Koronie będących pod dniem tymże wyszłą, Termina, czyli Memoryały w ſprawach ieszcze nierozſądzonych w Polſkim podane języku zachowuiącą, że ſię do Miaſt Pruſkich regulować nie ma, obiaśnia; i że w ſprawach tych to Miaſt Pruſkich bądź ich obywatelow pozwy lub przypozwy według dawnego zwyczaiu po Łacinie być maią pisane, oſtrzega. Nadto wolne przypozwanie ſtronom, ſprawy, na nadchodzącey bliſko kadencyi maiącym w języku Łacińſkim wydawać dozwala mocą ninieyszey Deklaracyi.

Od Rzeki Renu d. 20. Liſt: Właśnie teraz doszła tu wiadomość, że Francuzkie woyſko pod kommendą *Dumouriera* nie daleko *Mons* wiel ką ſtoczyło bitwę z woyſkiem Xcia Albrychta Saſko Cieſzyńſkiego. Dodaią, że po naymocnieyszym obu ſtron z sobą ucieraniu ſię, nakoniec armia Xcia Albrychta zupełnie pobita zoſtała, z którey

do 3. lub 4. tyſięcy ludzi miało na placu polec. Zaraz potym Forteca *Mons*, która nie w naylepszym znaydowała ſię obrony ſtanie, poddała ſię Francuzom. Piszą także, iż General *Dumourier* czyni przygotowania wpaść do Bruxelli, od którego miaſta iuż o mil 6. znayduie ſię tego Generała woyſko. Z tey przyczyny wielu Poſłow cudzoziemſkich z tego miaſta wyiachało.

Dnia 12. Liſtop: Po donieſieniu o poddaniu ſię *Mons* Francuzom, nadeszło drugie, że Xże Cieszyńſki, którego bagaże przed bitwą w Mons do Bruxelli przyſzły, śpieſzno ſię ku granicom Holenderſkim reyterował, inni wcale twierdzą, że ſię wraz z Generałem *Clairfait* w niewolą Francuzom doſtał.

Z Chambery d. 16. Paźdz: Zgromadzenie Sabaudzkie, prawo Panowania Króla Sardyńſkiego za czcze, i utracone, a dobra Duchowne za Narodowe deklarowało; tych przedaż nakazana, klasztory pokassowano, a dobra Emigrantow tamecznych w sekweſtr wzięte z tym oſtrzeżeniem, iż będą przedawane, ieżeli na opisany termin nie powrócą. Rząd kraiowy przez nieuſtaiącą radę do którey z każdego kantonu 4. osoby są wyznaczone, utrzymywany będzie, póki zupełne złączenie Sabaudyi z Francyą nie naſtąpi.

Od Renu d. 31. Październ: Wypis z liſtu. W podroży moiey widziałem Generała *Cuſtine* w Spirze. Jeſt to Człek wcale przyſtoyny, wzroſtu wyſokiego. W ſwoich czynach coś ma bardziey nad innych Francuzow żywego, i bydź dumnieyszy od Officerow drugich zdaie ſię. Ociec iego Marszałek *Cuſtine*, niegdyś w batalii nieszczęśliwey R. 1757. pod *Rosbach* raniony, w niewolą wzięty, i dla leczenia do Lipſka był zawieziony. Tam Fryderyk II Król Pruſki tegoż roku odwiedził go, i przy okazaniu wielkiego szacunku dla narodu Francuzkiego, a szczególniey dla iego osoby rozmawiał. Chory podnioſł ſię na łożku, i rzekł z podziwieniem i czuciem: Nayiaś: Krolu! *Oliwą mi W. K. Mość zalewasz rany.* Teraźnieyſzy General *Cuſtine* Porucznikiem był za Oyca swego przez całą ſiedmioletnią woynę, potym bardzo wiele woiażował. Był w Peterzburgu, w Wiedniu, i zaraz po śmierci Fryderyka II. dosyć długo w Berlinie zoſtawał.

Z Londynu d. 24. Paźd: Jeden z ptasznikow tuteyſzych bawi ſię teraz uczeniem ładnego czyżyka textu Patryotycznego *ça ira.* Zaczął przedziwnie ow czyżyk wyśpiewywać notę. Lud zbiega ſię, dzieci, a naywięcey Niewiaſt. Sędziowie cyrkułu coraz większe poſtrzegaiąc

tłumy, oznaymić kazali, iż ſkoroby dłużey przy tak licznych ſłuchaczach dawane były lekcye ptaſzynie, wkrótce wszyſtkie nauczyciela klatki rzeźniczą zoſtaną iatką. Ukryty ieſt gdzieś czyżyk z kurantami, przecież twierdzą wszyscy, że ſię w patryotycznym doſkonali śpiewaniu.

Z Berlina d. 15. Liſtopada. Przez ſztafetę zaszedł tu rozkaz do Departamentu woiennego, do Generała *Möllendorf*, aby prócz dawniey wyſłanych Regimentów, nowe tak piesze, iako i konne iak nayśpieſzniey Regimenta maszerowały ku Renowi.

Król Jmć dnia 3. Liſtopada przybył do *Koblentz*, ſtanął w Pałacu Elektorſkim. Wielkie woyſko nasze w tamte ſtrony nadciągnęło, inne Dywizye nadchodzą.

Z Genewy d. 23. Paździer: Pokoy nam ieſt przywrócony, i iuż ſię w nasze interessa Francya mięszać nie będzie; My też uznaiemy Francyą za Rzeczpospolitą, i z nią ſtały Alians zawrzeć ułożyliśmy.

DONIESIENIA.

Gdy wszelkie dotąd przedſiebrane śrzodki, w celu odkrycia sprawców morderſtwa na osobie s. p. JPani Marianny Salwadorowey popełnionego bezſkuteczne ſię znalazły, pozoſtały sukcessor czyni ieszcze oſtatni krok, iaki mu sumnienie i obowiązek nakazuią, to ieſt wzywa wszyſtkich obywatelów, aby ci z powodu miłości bliźniego, ieżeliby iakikolwiek ślad pewny albo poznakę popełnioney zbrodni uyrzeli albo wiedzieli, dawali znać do iuryzdykcyi marszałkowſkiey, lub do pozoſtałego sukcessora, za co tenże sowitą donoszącemu przyrzeka nadgrodę.

Swieżo wyszła z druku Książka pod tytułem, *Uwagi nad processem z pisma z okazyi cyrkułów i oraz o powadze Praw i karze śmierci.* Znayduie ſię w drukarni P. Zawadzkiego, w ſklepach JP. Netto i Kocha cena złł: 2.

Także kalendarz gospodarſki na rok 1793. z prognoſtykami, nakształt tych, które w tego-rocznym kalendarzu approbowała Publiczność, ukończony iuż przedaie ſię po 5. sr: gr: w drukarni Piotra Zawadzkiego.

Niedaleko moſtu Łazienki należące niegdyś do JP. Jezierſkiego Kasztelana, teraz wyreparowane są zupełnie. Za cenę też samą iak przedtym każdy może być uſłużony.

Podaie ſię do wiadomości, iż na Alexandryi na dziedzińcu Pałacu Xiążąt *de Nassau*, w Poniedziałek przyſzły, to ieſt: dnia 26. Liſtop: będzie Aukcya na konie wierzchowe ujeżdżone za gotowe pieniądze, przez Urząd Konsyliarſki Konfederacyi Ziemi Warſzawſkiey expedyowana. Zaczynać ſię będzie o godzinie w pół do trzeciey popołudniu.

W Numerze 87, Korrespondencyi donieſienie z omyłką było. Gdzie wyrażono Antoni Mszczyńſki poprawić należy *Mączyńſki*, który zabrawszy 2000. złł: i wiele uczyniwszy szkody uciekł, iak opisano ieſt w tymże Numerze.